

Ítélet Bibó István és társai perében

Megjelent: Beszélő szamizdat, 27. szám (1989/2.), Évfolyam 1, szám 28.

Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bíróságának népbíróági tanácsa

T. Nb. 42/1958/10. sz.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bíróságának elsőfokú bíróságként eljáró népbíróági tanácsa Budapesten, az 1958. évi július hó 28., 29., 30., 31. és augusztus hó 1. napján tartott nem nyilvános tárgyalás alapján meghozta és az 1958. évi augusztus hó 2. napján nem nyilvánosan kihirdette a következő

ítéletet.

A Legfelsőbb Bíróság népbíróági tanácsa

az 1957. évi május hó 23. napjától előzetesen fogva tartásban lévő

dr. Bibó István I. r.

(1911. augusztus 7., budapesti születésű és [II. ker. Berkenye u. 4. sz.] lakos, egyetemi könyvtári tudományos kutató foglalkozású, magyar állampolgár, nős Ravasz Boriskával, két kiskorú gyermek atyja, keresete havi 1950 forint, jog- és államtudományi doktorátusa, valamint bírói és ügyvédi vizsgáról oklevele van, vagyontalan, atyja: dr. Bibó István, anyja: Graul Irén, büntetlen előéletű) vádlottat és

az 1957. évi május hó 23. napjától előzetes fogva tartásban lévő

dr. Göncz Árpád II. r.

(1922. február 10., budapesti születésű és [III. ker. Bécsi u. 88. sz.] lakos, az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézetnél agronómus foglalkozású, magyar állampolgár, nős, Göntér Máriával,[SZJ] négy kiskorú gyermek atyja, keresete havi 2000 forint, jogtudományi doktorátusa és agráregyetemi végzettsége van, vagyontalan, atyja: Göncz Lajos, anyja: Heimann Ilona, büntetlen előéletű) vádlottat

bűnösnek mondja ki

egyenként a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben vezetéssel elkövetett büntettségben és hűtlenség büntettségben,

az 1957. május hó 20. napjától előzetesen fogva tartásban lévő

Regéczy-Nagy László III. r.

(1925. február 17., budapesti születésű és [XII. ker., Városmajor u. 51/a sz.] lakos, a budapesti angol követségnél gépkocsivezető foglalkozású, magyar állampolgár, nős Gaál Mártával, egy kiskorú gyermek atyja, keresete havi 2025 forint, középiskolai érettségit tett, vagyontalan, atyja: Regéczy Nagy Lajos, anyja: Urszny Anna, büntetlennek tekintendő) *vádlottat*

bűnösnek mondja ki

a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben tevékeny részvétellel elkövetett bűntettben és hűtlenség bűntettében.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság népbíróági tanácsa

főbüntetésül:

dr. Bibó István I. r. vádlottat és dr. Göncz Árpád II. r. vádlottat egyenként életfogytiglani börtönre,

Regéczy-Nagy László III. r. vádlottat pedig 15 (tizenöt) évi börtönre ítéli,

mellékbüntetésül:

a megnevezett mindhárom vádlottat 10 (tíz) évi időtartamra tiltja el a büntető törvénykönyvben felsorolt egyes jogok gyakorlásától, és elrendeli mindegyik vádlott teljes vagyonának az elkobzását.

A bűnjelként lefoglalt egy db. „Erika” gyártmányú 571622/S. számú táskairógépet elkobozza.

A bűnjelként lefoglalt okiratokat az iratokhoz csatolni rendeli.

A vádlottak előzetes fogva tartása idejét a terhükre kiszabott börtönbüntetésbe teljes egészében beszámítja.

A vádlottak az orvosszakértői megvizsgálásukkal felmerült 702 (hétszázkettő) forintot kitevő bűnügyi költséget egyenlő arányban – fejenként 234,- (kettőszázharmincnégy) forintot – az ezután felmerülő bűnügyi költséget is – külön-külön – amilyen mértékben terhükre felmerül, kötelesek az államnak megtéríteni.

Indokolás:

A Magyar Népköztársaság legfőbb ügyésze 1958. évi július hó 17. napján kelt 60109/1958. számú vádiratban a vádlottak ellen a Legfelsőbb Bíróság népbíróági tanácsánál emelt vádat és a gyorsított eljárás[SZJ] lefolytatását indítványozta.

Benyújtott vádiratában a legfőbb ügyész dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak terhére

a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben vezetéssel elkövetett bűntett [BHÖ. 1. pont (1) bekezdés], Regéczy-Nagy László vádlott terhére a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben tevékeny részvétellel elkövetett bűntett [BHÖ. 1. pont (2) bekezdés], mindhárom vádlott terhére még hazaárulás [BHÖ. 35. pont (1) bekezdés] büntette miatt emelt vádat.

Ezek a bűntettek az 1957. évi 34. sz. tvr. 4. §-ának rendelkezései alá esnek.

Ezeknél fogva az 1957. évi 34. sz. tvr. 5. §-ának (1) bekezdése és 10. §-a alapján – a 8–9. §-aiban írt rendelkezések alkalmazása mellett – a Legfelsőbb Bíróság népbíróvá tanácsa elsőfokú bíróságként járt el.

A

A Legfelsőbb Bíróság népbíróvá tanácsa a megtartott tárgyaláson felmerült adatok alapján a következő tényállást állapította meg és fogadta el valónak:

I.

Dr. Bibó István vádlott a vádbeli időben 45 éves volt. Két kiskorú gyermeke van. Felesége középiskolai tanárnő. Atyja könyvtári igazgató és muzeológus volt. Anyja: háztartásbeli. Érettségi vizsgát tett 1929. évben. A jog- és államtudományi doktorátust 1933. évben szerezte meg. Ezt követően állami ösztöndíjjal Bécsben, majd Genfben folytatott tanulmányt. Idegen nyelvek közül németül, franciául, angolul beszél. 1934. évben a budapesti polgári törvényszéknél fogalmazó gyakornoki beosztásba került. Innen 1938. évben berendelték az Igazságügy-minisztériumba, ahol a jogi véleményezési osztályon dolgozott. A bírói és ügyvédi vizsgát letette. Berendelése után az Igazságügy-minisztériumban miniszteri titkárrá nevezték ki. E minisztériumi munkahelyén 1944. évi október 16. napjától kezdve a nyilasok három napig letartóztatásban tartották, mert terhére rótták, hogy üldözött személyek részére mentesítő bizonyítványokat adott ki. A felszabadulás évében, 1945. év elején a Debrecenben megalakult magyar kormány belügyminiszteri tárcájánál választójogi és egyéb törvények előkészítő munkájában vett részt. Egyetemi nyilvános rendes tanár lett, 1946. évben a szegedi egyetem jogi karán, az alkotmányjogi és közigazgatás-jogi tanszéken. E munkakör mellett 1947. évben a Kelet-európai Tudományos Intézet elnökhelyettese lett. Ez utóbbi munkaköre az intézetnél átszervezés folytán 1949. évben megszűnt. 1950. év őszén pedig az egyetemi tanári funkciója ért véget rendelkezési állományba helyezésével. Ezután 1951. évi január hóban budapesti egyetemi könyvtáros, majd pedig e helyen könyvtári tudományos kutató lett. Ez utóbbi munkakörben dolgozott előzetes fogságba helyezéséig. 1935. évben kapcsolatba került a Márciusi Front[SZJ] ifjúsági körével. A népfrontos fedőszervű „MIKSZ”-ben[SZJ]1937. vagy 1938. évben felügyelő bizottsági tag lett. A Nemzeti Paraszt Pártba 1945. évben lépett be tagként. Publicisztikai tevékenységet folytatott 1945. év decemberétől 1947. év nyaráig a népfrontos koalíciós politika érdekében. Mint a Nemzeti Paraszt Párt tagja az 1947. évi választások alkalmával több dunántúli városban értelmiségi gyűlést tartott. Távollétében – 1956. évi október hó 30. napján – az újjászervezett Nemzeti Paraszt Párt intézőbizottságának tagjává választották. Ez az intézőbizottság 1956. évi november hó 2. napján államminiszterre javasolta. Bár kinevezéséről okiratot nem kapott, esküt sem tett, de ezt az elnyert államminiszteri tisztet a Nagy Imre-féle kormányban 1956. évi november hó 3. napjától

betöltötte.

Dr. Bibó István vádlott elmebetegségben, öntudatzavarban a vádbeli cselekmény idején nem szenvedett, ez idő szerint sem szenved.

Dr. Göncz Árpád vádlott a vádbeli időben 34 éves volt. Négy kiskorú gyermeke van. Felesége háztartásbeli volt, jelenleg betanított munkás. Atyja vállalati statisztikus. Anyja háztartásbeli. Érettségi vizsgát tett 1940. évben. A jogi doktorátust 1944. évben szerezte meg. Egyetemi tanulmányai mellett és azután az Országos Földhitelintézetnél tisztviselőként dolgozott 1946. évig. Közben 1944. év novemberétől tényleges katona volt, azonban ugyanez év decemberében alakulatát elhagyva bujkált a felszabadulásig. A Független Kisgazda Párt tagja lett 1945. év február havában. Ennek a pártnak tisztviselőjeként dolgozott 1947. év július haváig. Ez időtől kezdve 9 héten át letartóztatásban volt politikai ügyben, melyből eljárás-megszüntetéssel szabadult. Ezután fél évig munkanélküli volt. Majd megtanulta a lánghegesztő szakmát, és 1950. évig vasipari szakmunkásként dolgozott az „Április 4.” Gépgyárban, majd a Vegyipari Gépgyárban. 1950. évtől a Talajjavító Vállalatnál, majd legutóbb az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézetnél állt agronómusi minőségben munkaviszonyban letartóztatásáig.

Dr. Göncz Árpád vádlott elmebetegségben, öntudatzavarban a vádbeli cselekményei idején nem szenvedett, ez idő szerint sem szenved.

Regéczy-Nagy László vádlott a vádbeli időben 31 éves volt. Egy kiskorú gyermeke van. Felesége háztartásbeli. Atyja hivatásos orvos ezredes, majd SZTK-orvos volt. Anyja: orvoscsaládból származott, háztartásbeli. Érettségi vizsgát tett 1944. évben katonai hadapródiskolában. Hivatásos tisztté avatták zászlósi rendfokozattal 1944. év november havában. Még ez év december havában Németországba kiképző katonai alakulathoz került. A második világháború végével angol műszaki alakulatnál végzett romeltakarítási és rakodási munkát. 1945. év szeptember havában Hollandia határához zárt táborba vitték. Innen 1946. év szeptember havában bocsátották el és küldték haza Magyarországra. Visszatértek alhadnagyi rendfokozattal szerelték le. Később a katonai rendfokozatát a népi demokratikus hadseregben nem ismerték el. 1947. évi július hónapig élelmiszer-raktári segédmunkás volt, majd a MATEOSZ[SZJ] gépkocsivezetője 1948. évi december haváig. A budapesti angol követség szolgálatába állt 1949. év január hó közepén gépkocsivezetői munkakörben. E beosztásban dolgozott a jelen ügyben történt letartóztatásáig. Az 1949. évben elkövetett, az élet és testi épség veszélyeztetésének büntette miatt 1951. évben három hónapi börtönre ítélték, azonban e büntetésére kegyelmet nyert.

Regéczy-Nagy László vádlott elmebetegségben, öntudatzavarban a vádbeli cselekményei idején nem szenvedett, ez idő szerint sem szenved.

II.

1. Dr. Bibó István vádlott az 1956. évi október hó 23-i kezdetű, magyarországi fegyveres ellenforradalom kitörését követő napokban az események hatása alatt sajtó útján való közlésre cikket tervezett. Ennek a cikktervezetnek gondolatmenete merőben szembehelyezkedő a Magyar Népköztársaság alkotmányában meghatározott népi demokratikus államrend politikai alapjaival, mert az „új magyar demokrácia”, az „új rend”

alapszerkezetének meghatározásánál a tervezet kizárja az állami és társadalmi tevékenység kizárólagos vezető erejeként az élcsapata által irányított munkásosztály figyelembevételét. [Alkotmány 56. § (2) bekezdés utolsó mondata], hanem az érvényben lévő alkotmány (1949. évi XX. törvény) szabályainak alkalmatlannak nyilvánítása és a többpártrendszer gyakorlati megvalósítása mellett „új forradalmi törvényesség elindítását” sürgeti, „egy forradalmi alkotmányozó nemzetgyűlés összehívását, melyet valamilyen egyszerű módon a forradalom döntő szervezetei és a demokratikus pártok állítanak össze, s amely a szükséges alkotmánytörvényeket elfogadná”. Ezt a cikktervezetet Boldizsár Iván író és újságírónak, aki akkor a „Hétfői Hírlap” szerkesztőségében dolgozott, [SZJ] a „Hétfői Hírlap”-ban való közzététel végett 1956. évi október hó 29. napján megmutatta. A közzététel nem történt meg, mert Boldizsár Iván a cikktervezetet nem tartotta közlésre alkalmasnak. A vádlott más személynek is megmutatta ezt a cikktervezetet.

Dr. Bibó István vádlott 1956. évi október hó 30. napjától kezdve részt vett a „Petőfi Párt” nevet nyert Nemzeti Parasztpárt újjáalakításában. Tagja lett e párt intézőbizottságának. November hó 2. napján az intézőbizottság titkos szavazással a Nagy Imre-kormányba a Petőfi Párt egyik képviselőjeként államminiszternek javasolta. E miniszteri kinevezése november hó 3. napján meg is történt és működését e tisztségében nyomban meg is kezdte.

Dr. Bibó István vádlott 1956. évi november hó 4. napján – miután értesült Nagy Imre köztudott rádiófelhívásáról, amelyben a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormányral és e kormány által segítségül hívott szovjet csapatokkal szemben a nyugati imperialistákat nyílt, fegyveres beavatkozásra hívta fel [SZJ] – e felhívással egyetértve továbbra is a parlamentben maradt személyével „mintegy szimbolizálva azt, hogy a Nagy Imre-féle kormány a helyén van”. Az ott jelen volt Bakos Ferenc újságíróhoz azt a kijelentést intézte, hogy „tekintse magát sajtófőnöknek”. Bakos Ferenc újságíró ezt követően különböző helyekre telefonálva tudatta, hogy dr. Bibó István államminiszter a helyén maradt és sajtónyilatkozatot fog adni.

Dr. Bibó István vádlott még november hó 4. napján egy „feljegyzést” adott át személyesen a budapesti amerikai követségen az Amerikai Egyesült Államok kormányához továbbítás végett. E „feljegyzés”-ben kérte az Egyesült Államok közbelépését a „szovjet akció”-val szemben, mert „ez az a pillanat, amikor a világháború kockázatása az egyetlen módja a világháború elkerülésének”. Még ugyanezen a napon az amerikai követségnél a parlamentbe ment vissza, és délelőtt 9 és 11 óra között megfogalmazta az e napi keltezésű „Magyarok!” címfeliratot viselő, „Bibó István államminiszter” aláírású felhívást dr. Bakos Ferenc „sajtófőnök” által öntevékenyen tervezett sajtóközlésre. E felhívás szövege szerint dr. Bibó István vádlott ellenforradalmi jellegű tényállításait „az egyedüli törvényes magyar (Nagy Imre-féle) kormánynak az Országgyűlés épületében maradt egyedüli képviselő”-jeként teszi meg. „A világ színe előtt visszautasítom – mondja nyilatkozatában – azt a rágalmat is, mintha a dicsőséges magyar forradalmat fasiszta vagy antiszemita kilengések szennyezték volna be.” A fegyveres ellenforradalmat jogszerűen, de internacionalista kötelességét is teljesítve levéni segítő szovjet csapatokat „leigázó idegen hadsereg”-nek, az ellenforradalommal szemben hősiessé ellenálló magyar fegyveres erőket pedig a „honi hőhárkölönítmények”-nek nevezte. A fegyveres ellenforradalom borzalmas, számtalan, a népi demokráciához hű emberi életet is kioltó terrorcselekményeit „néhány napig napirenden volt utcai igazságtételeknek” nyilvánította. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormányt „megszálló hadsereg által felállított bábkormány”-nak minősítette, és felszólít mindenkit e kormány el

nem ismerésére és vele szemben a „passzív ellenállás összes fegyverével” való harcra. Kéri az *„Egyesült Nemzetek bölcs és bátor döntését”*. Végül megállapítja, hogy *„Magyarország egyetlen törvényes külföldi képviselője és külképviseleteinek törvényes feje Kéthly Anna államminiszter”*. A most ismertetett „Magyarok” feliratú felhívást telefonon bediktálta az amerikai követségnek, majd pedig, mikor november hó 6. napján du. 5 óra tájban felszólításra a Parlamentből kénytelen volt eltávozni, a felhívásnak egy példányát – *„mint hiteles szöveget”* – *„a kapurácson át”* beadta *„az amerikai követségre”*. Ugyanezt a felhívást nov. 7. napján délelőtt 9-10 óra tájban elvitte a Turbet Delof nevű francia kultúrattaché lakására, ott annak szövegét a kultúrattaché rendelkezésére bocsátotta, majd ismertette előtte az előző napon a Parlamentben már fogalmazni kezdett „Expozé a magyarországi helyzetről” és „Tervezet a magyarkérdés kompromisszumos megoldására” (továbbiakban „Expozé és Tervezet”) címet viselő, ellenforradalmi jellegű további írásműve tartalmát azzal, hogy a kultúrattaché a hozzá elküldendő végleges szöveget továbbítsa a budapesti francia követnek, ezen keresztül az angol és amerikai követeknek is. A most említett „Expozé és Tervezet” c. írás szövegezését nov. 8. napján fejezte be. Kelte „Nov. 6.” maradt. Aláírója pedig: Bibó István államminiszter. Az írógépellt szöveg dr. Bibó István vádlott tulajdonában lévő 571.622/S. számú Erika gyártmányú táskairógépen készült. Az „Expozé és Tervezet” c. ellenforradalmi irat lényeges tartalma szerint a szovjet csapatok teszik lehetetlenné Magyarországon a rend helyreállítását. A *„szocializmusnak egypártrendszer útján való fenntartása Magyarországon lehetetlenné vált”*. *„Az egyetlen kommunista, akinek a magyar nép előtt a tekintélye megmaradt, Nagy Imre”*. Az utolsó törvényes magyar kormány Nagy Imre elnöklete alatt jött létre, mely kormány törvényességét *„az 1956. okt. 23-i magyar forradalomból vezeti le”*. Külpolitikai megoldásként Magyarországnak ki kell lépni a Varsói Szerződés katonai kapcsolatából. *„Amnesztiát kell adni minden néven nevezendő politikai bűncselekményre.”* A halálbüntetést el kell törölni. A szovjet csapatok ütemterv szerint vonuljanak ki. *„ENSZ-csapatokra vagy rendőrségre csak abban az esetben van szükség, ha a szovjet csapatok kivonulása nem történik megállapodásszerűen, vagy valahol súlyosabb incidensek történnek.”* A forradalmi bizottságokból és tanácsokból forradalmi alkotmányozó gyűlés üljön össze, mely megszabja *„az új magyar demokrácia alkotmányjogi és társadalmi alapelveit alkotmánytörvény hatályával, majd esetleg államfőt választ és választójogi törvényt alkot”*. A tervezett alkotmánytörvény szerint *„Magyarország államformája az 1946:1. tv. szerinti köztársaság”*. A „Tervezet” a parlamenti demokráciának az alapján áll. Feladja a felszabadulás után megvalósított gazdasági reformok egy részét. A magyar köztársaság újjászervezését tartja kívánatosnak. Végül megállapítja, hogy *„Magyarország e pillanatban (1956. nov. 6.) a forradalom után az erkölcsi fegyelemnek és közéleti emelkedettségnek olyan állapotában van, amilyenben ezer éve nem volt”*.

Ezt az „Expozé és Tervezetet” a következő szövegű felhívás vezette be: *„Követ Úr! Alulírott november 4-én kelt nyilatkozatom értelmében mint a Nagy Imre vezetése alatt álló, működésében erőszakkal megakadályozott utolsó törvényes magyar kormánynak tudomásom szerint egyetlen belföldi, magát lemondottnak nem tekintő s némi izoláltságban is működő tagja, a szovjet megszállás által előállott helyzetről és a belőle való kibontakozás lehetőségéről az alábbi expozé és kompromisszumos megoldás alapjául alkalmas kibontakozási tervezetet terjesztem elő a négy nagyhatalom és az Indiai Köztársaság kormánya, valamint az ENSZ elé. Kérem Követ Urat, hogy e dokumentumokat a legrövidebb idő alatt minden közvetlen vagy közvetett eszközt igénybe véve saját kormányával és az ENSZ szerveivel közölni szíveskedjék. Feltevésem szerint ezt a tervezetet a kompromisszum*

sikere érdekében egyelőre nem kellene nyilvánosságra hozni, e tekintetben azonban teljesen szabad kezet adok a helyzet egyéb adottságait jobban ismerő címzetteknek.”

Ez írásmű teljes szövegét dr. Bibó István vádlott 1956. évi november hó 8. napján távbeszélőn lediktálta Turbet Delof francia kultúrattachénak. November hó 9. vagy 10. napján átadott a lakásán borítékban három példányt Bakos Ferenc újságírónak, Turbet Delofhoz elvitel céljára, hogy az továbbítsa a már megbeszélte francia, angol és amerikai követségek részére. Átadott még ezenfelül egy-egy példányt Kovács Béla, a szociáldemokraták és Tildy Zoltán részére elvitel végett. Nov. hó 9–10-e tájban egy példányt a november hó 4-i keltezésű „Magyarok” c. felhívás egy példányával együtt személyesen vitt el az indiai követségre, ahol azokat Csopra nevű követségi titkár vette át tőle, aki megígérte, hogy az aláírásokat a követség vezetőjéhez továbbítja. November hó 12-e körül pedig átadott egy „Expozé és Tervezet”-példányt Regéczy-Nagy László vádlottnak, az angol követséghez eljuttatás végett. Küldött egy-egy példányt a „Magyarok” c. felhívással együtt Tildy Zoltán, Nagy Imre és a Parasztszövetség[SZJ] részére. Ezenkívül november hónapban öt meglátogató barátainak is megmutatta. Az „Expozé és Tervezet” ismertetésre került más személyek által 1956. évi november hó 14. napján az Egyesült Izzóban a Nagybudapesti Központi Munkástanács alakuló gyűlésén.[SZJ] Egy példány az írószövetségbe is elkerült. A fővárosban mind az „Expozé és Tervezet”, mind pedig a „Magyarok” c. felhívás falragaszokon is megjelent. Az „Expozé és Tervezet” szolgált kiindulási alapul az „Állásfoglalás” c. 1956. évi november hó 17. napján keltezett, az írószövetség titkársága felszólítására készített ellenforradalmi tartalmú írásműnek is.[SZJ] A nyugati hírszerző és propagandaszervekhez is eljutottak ezek az írásművek („Magyarok”, „Expozé és Tervezet”),[SZJ] általuk kommentálva külföldön is terjesztésre kerültek emigránslapokban. Így a Münchenben megjelenő „Látóhatár” c. újság 1957. szeptember–októberi számában, a Londonban megjelenő Irodalmi Újság 1957. november 15-i száma mellékletében, a Párizsban megjelenő „Szabad Magyar Munkás” c. újság 1957. november–decemberi számában.

Dr. Bibó István vádlottnak „Expozé és Tervezet” c. ellenforradalmi jellegű írásműve lett egyik alapja az 1956. évi december hó 1–8-a között nevezett vádlott aktív közreműködésével fogalmazott, majd december hó 8-i keltezéssel ellátott „Nyilatkozat”-nak, melynek teljes címe: „Nyilatkozat Magyarország állami, társadalmi és gazdasági rendjének alapelveiről és a politikai kibontakozás útjáról.” (A továbbiakban csak „Közös Nyilatkozat”).[SZJ] Tevékenyen közreműködött abban, hogy ez a „Közös Nyilatkozat” még december hó 14. napján többnyelvű példányban eljusson az indiai követséghez olyan tartalmú felhatalmazással, hogy amennyiben a követség az ügy érdekében helyesnek tartja, a „Közös Nyilatkozat”-ot másokkal is közölje.

Dr. Bibó István vádlott 1956. évi december hó 16–20-a között személyes kapcsolatot teremtett Rahman indiai ügyvivővel és Menon indiai nagykövettel.[SZJ] Felhatalmazta 1957. évi január havában az indiai ügyvivőt arra, hogy a „Közös Nyilatkozat” egy-egy másolati példányát részben a Budapesten tartózkodó De Seynes ENSZ-főtitkárhelyettesnek, Hammarskjöldhöz való továbbítás végett átadja, részben elküldje a „magyar ügyet” vizsgáló ENSZ-ötösbizottság akkor Bécsben tartózkodott ceyloni tagjának. Egy példányt küldött a budapesti angol követségnek a „magyar ügygel” foglalkozó ENSZ-ötösbizottság ausztráliai tagja részére való átadás céljából és egy példányt 1957. évi február hó elején kíséreléssel a Strassbourgi Forradalmi Tanács[SZJ] nevű ellenforradalmi emigráns szervezetnek. E

kísérőlevél lényegében azt tartalmazta, hogy a Strassbourgi Forradalmi Tanács ne foglaljon el olyan politikai álláspontot, mely a „Közös Nyilatkozattal” ellenkezik. E Forradalmi Tanács tagjai tekintsék magukat az 1956-os események külön emigrációjának. Propagálják a „Közös Nyilatkozatban” foglalt programot a kapitalista Nyugat felé.

Dr. Bibó István vádlott még 1956. évi december hó második felében hozzájárult ahhoz, hogy dr. Göncz Árpád vádlott tájékoztatást adjon Coope budapesti angol követségi első titkár részére az ellenforradalom utáni magyarországi politikai helyzet értékeléséről. Ettől kezdve 1957. évi május haváig terjedő időszakban dr. Göncz Árpád vádlott tájékoztatta dr. Bibó István vádlottat arról, hogy milyen fő kérdésekről kíván Coope-pal beszélni. A beszélgetés vázlatát szóban megbeszélték. Az így felmerült kérdésekkel dr. Bibó István vádlott egyetértett. E kérdések között fontosabb jelentőségű volt a hírszerző felek között az esetleges koalíciós kormányzás létrehozása, az 1957. évi március hó 15-e előtti belpolitikai helyzet, ez időben a meghátrált ellenforradalmi elemek várható támadása, Magyarország és Anglia diplomáciai viszonyában beállható változás.

Dr. Bibó István vádlott még 1956. évi november hó második felében a Nyugatra távozni készülő Csomós Miklós nevű személynek tájékoztatást adott az „Expozé és Tervezet” tartalmának megfelelően, majd pedig, mikor ez a személy külföldről – ahol érintkezésben volt a Strassbourgi Forradalmi Tanács embereivel – visszatért, hogy családját is kivigye, újból találkoztak 1957. évi március hó elején. Ekkor a vádlott tájékoztatta Csomós Miklóst az emigráció magatartása szempontjából mindazokról az elhatározásokról, amelyeket a fentebb már említett „Közös Nyilatkozat” és kísérőlevél is tartalmazott.

Dr. Bibó István vádlott 1957. évi február havától április hó elejéig terjedő idő alatt írta meg 21 gépelt lapoldal terjedelemben azt az ellenforradalmi jellegű politikai tanulmányművét, melynek címe: „Magyarország helyzete és a világhelyzet.”[SZJ] Ez írásművében a vádlott szemrehányást tesz a nyugati világnak azért, mert az ellenforradalom győzelmét *„teljes gazdasági, politikai és erkölcsi súlyával”* nem biztosította. Szerinte a *„magyar forradalom meglepően józan, emberséges és mértéktartó volt”*. Sételmezi, hogy az ENSZ csak *„ünnepélyes és hatástalan határozatokat hoz”*. A fegyveres ellenforradalom leverése után a Szovjetunió segítségével ismét vezető erővé emelkedett munkásosztály vezetésével a dolgozó nép hatalmát tükröző társadalmat úgy jellemzi, hogy ez *„mindenhez hasonlít, csak jövőt építő társadalomhoz nem”*. Az ellenforradalom utáni magyar népi demokratikus államrendet olyan *„rezsim”-nek* nevezi, mely *„egy magát kisebbségben tudó, biztonságérzetét elvesztett, helyzetét görcsösen védelmező bürokráciára és karhatalomra támaszkodik”*, olyan *„új magyar kommunista párt”* vezetésével, *„amilyen eddig a világon sem volt, de amilyenné a többi is válhatik, ha nem vigyáz”*, továbbá, mely kommunista párt *„a túlnyomórészt bürokráciából és karhatalomból álló, és a munkássággal mint egészszel szemben álló párt”* jelentkezik. Ugyanakkor az ellenforradalom leverésére a Szovjetunió nyújtotta segítséget olyannak jellemzi, mely *„azóta szüntelen kárára van a kommunizmus minden pozíciójának”*. A fegyveres ellenforradalom kitörését olyan *„konstruktív módon”* megszülető *„harmadik út”-nak* nyilvánítja, melynek nem volt szándékában *„a szocializmus valóságos vívmányainak bármiféle felszámolása”*, de *„minden erejük megvolt ilyen kísérletek megakadályozására”*. A tanulmány megírása idején a magyar ügy állásából a világháború veszélyének fennállását vont le következtetésül. *„A magyar forradalom”* – a vádlott ez írása szerint – megköveteli a nyugati világtól, hogy olyan *„aktív és vállalkozó szellemű politikára”* rendezkedjen be, melynek célja, hogy *„lépésről lépésre megnyerje a kelet-európai*

országokat, és végül a SZU-t magát is a szabadság nyugati technikái és e technikák mögött álló közös politikai erkölcs számára". Szerinte a „problémakomplexum” megoldása attól várható, hogy a fejlődés visszakanyarodjék oda, és újból induljon onnan, ahonnan a magyarországi szovjet közbelépés végzetes elhatározása kitérítette.

A magyar kommunista pártot erkölcsileg teljesen és tökéletesen hitelvesztettnek mondja, és a többpártrendszer bevezetését jelöli meg *„egyetlen lehetséges kibontakozási útként”*. Olyan kompromisszumos megoldást tart helyesnek, *„hogy Magyarországon a nyugati világ és a Szovjetunió közös garanciája mellett” ... „egy olyan politikai és társadalmi berendezés”* jöjjön létre – *„mely egyiküknek sem szíve szerint való”*. A nyugati világnak feladatául e művében azt szabja meg a vádlott, hogy *„az eredménytelenség után ne ejtse el a magyar ügyet, hanem továbbra is tartsa fenn, mint aminek a megnyugtató elintézésé kizáró előfeltétele a megszakadt nyugat-keleti dialógus újrafelvételének” ...* A magyar népnek pedig feladatul adja, *„hogy akár annak az árán is, hogy életét hosszabb vagy rövidebb időre merőben vegetatív szintre szállítja le, továbbra is utasítson vissza minden együttműködést azzal, ami hazugság, és erőszak” ... „feladata, hogy minden rágalommal, feledéssel és elszürküléssel szemben tisztán őrizze meg a maga forradalmának a zászlaját, mely az emberiség szabadabb jövőjének a zászlaja is”*.

Ezt a tanulmányt dr. Bibó István vádlott még 1957. év április havában megmutatta Erdei Ferencnek, aki tartalmilag teljességgel nem helyeselte, és határozottan tiltakozott ennek az írásműnek akár a magyar, akár a külföldi sajtó útján való közlése ellen. Megmutatta továbbá dr. Göncz Árpád vádlottnak. Egy másolati példányt adott a már említett Csomós Miklós nevű személynek, hogy juttassa el Kovács Bélához. Egy példányt eljuttatott az angol követségre Coope követségi első titkárhoz. Megmutatta Bannerjee nevű indiai újságírónak is, hogy lehetséges-e egy indiai lapban való megjelentetése. Egyébként ezzel az újságíróval több ízben találkozott, mely alkalmakkor dr. Bibó István vádlott közléseket tett felé a politikai eseményekről. Tájékozódott az említett tanulmánya értékelése felől Rahman indiai ügyvivőnél is.

Ez a tanulmánya is kikerült a nyugati államok hírszerző és az ellenforradalmi magyar emigráció szerveihez. Ily módon történt gondoskodás arról, hogy ez az írásmű is megjelenjen a hírszerző és propagandaszervek újságjaiban 1957. év szeptemberétől. Így pl. a Londonban megjelenő Irodalmi Újság mellékletként, a Torontóban megjelenő „Magyar Élet”-ben, a Londonban megjelenő Népszavában – a magyar népi demokrácia ellen ellenségesen uszító hangú kommentálással.

Dr. Bibó István vádlott helyeselte a dr. Göncz Árpád vádlott által 1957. év január havában kezdeményezett és bonyolított segélymozgalom megindítását az ellenforradalmi eseményekkel kapcsolatosan letartóztatásba került személyek és hozzátartozóik javára. E segélymozgalom politikai tartalmával kapcsolatosan vallotta dr. Bibó István vádlott: *„...magától értetődő volt, hogy az októberi események után, miután az események aktív résztvevői ellen a kormány bűnvádi eljárást indít, egy ilyen segélyakciónak az emberi okokon kívül politikai tartalma van, és állásfoglalást jelent az események mellett.”*

Dr. Bibó István vádlott 1957. év március havában felvetette dr. Göncz Árpád vádlott előtt azt a gondolatát, hogy helyes lenne *„számba venni az egyes pártokban és csoportokban azokat*

a fiatalabb személyeket, akikkel – ha esetleg újból egy, a decemberihez hasonló egyetértés kialakításának a szüksége felmerül, ezt kevesebb zökkenővel és huzavonával lehet megcsinálni, mint decemberben”. E vonatkozásban a megfelelőnek tartott személyeket számításba is vették. Illegális csúcsszervnek nevezték ezt a szervezetet, melynek kettős feladatát abban jelölték meg – amit dr. Göncz Árpád vallott –, hogy egyrészt *„amíg a részt vevő szervek legális működésére nincs lehetőség, konkrét problémákat, kifejezetten konkrét politikai kérdéseket megtárgyalva egyetértést hozzon létre, másrészt, hogy tagjai a legalitás idején a létrejött egyetértést befolyásuk révén szerveik felé képviseljék*”.

Dr. Bibó István vádlott 1957. évi március havában helyesléssel vette tudomásul, hogy dr. Göncz Árpád vádlott Nagy Imrének 1955. és 1956. évben írt, a népihatalom-ellenes tanulmányait[SZJ] külföldre kívánja juttatni sajtó útján megjelentetés végett. Még 1957. év április vagy május havában értesült arról, hogy a kijuttatás sikerült.

2. Dr. Göncz Árpád vádlott az 1956. október 23-i kezdetű ellenforradalmi eseményeket – vallomása szerint – *„abszolút pozitívan”* értékelte, és ezért kapcsolódott bele. A voltaképpeni bekapcsolódása 1956. évi október 28. napján történt, amikor részt vett a Magyar Értelmiségi Forradalmi Bizottság (továbbiakban MÉFB) alakuló ülésén. Másnap, október hó 29. napján az Országos Nemzeti Bizottság megalakításában tevékenykedett másokkal együtt. Az volt a célja ennek a szervnek, hogy az egységes irányítás nélkül létrejövő, egyre jobban sokasodó különféle forradalmi bizottságok, bizottmányok, munkástanácsok és paraszttanácsok központi irányítás alá kerüljenek. Még ugyanezen a napon Kiss Sándor volt független kisgazdapárti képviselővel megtárgyalta a Parasztszövetség újbóli létrehozását, melynek mint vezetőségi tagja néhány nap múlva elvállalta e szövetség titkársága vezetését. Október hó 30. napján kezdeményezően készítette elő a *„régiszigazdapárti működése révén”* általa személyesen ismert Dudás József, a „Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmány” elnöke, ellenforradalmi terrorista vezető és a MÉFB tagjai közötti megbeszélést Dudás József követelési pontjai, a „Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmány ” kiáltványa tárgyában.[SZJ] Ugyanezen a napon részt vett még abban a MÉFB-i küldöttségben is, mely *„a fegyveres felkelő szabadságharcos erők”* nevében eljáró Dudás Józseffel együtt Nagy Imréné, a Minisztertanács akkori elnökénél tárgyalt ugyancsak az említett kiáltványban foglalt követelési pontokkal kapcsolatosan. Közreműködött ez alkalommal Nagy Imre és a többi megjelentek között lefolyt megbeszélésről szóló rövid közlemény megfogalmazásában.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1954. év óta ismerte dr. Bibó István vádlottat az egyetemi könyvtárból, ahol utóbbinak a munkahelye volt. 1956. évi november hó 10. és 12-e között nevezett tudomást szerzett dr. Bibó István vádlottól ennek a lakásán a már ismertetett „Magyarok” c. felhívás és „Expozé és Tervezet” c. írásmű tartalmáról, valamint megírásuk körülményeiről. Mindkét írásmű szempontjaival, megállapításaival egyetértett. Ezután néhány nap múlva az „Expozé és Tervezet”-ből egy példányt kapott dr. Bibó István vádlottól.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1956. évi november 12. napjáról 13. napjára virradó éjszakára alvóhelyet biztosított a lakásán az akkor már szétvert, a Szabó János vezette Széna téri ellenforradalmi fegyveres terrorkülönítményhez tartozó Cserbakői Endre[SZJ] és Wiszt Márta azóta jogerősen elítélt személyeknek, akiktől előzően tudomást szerzett arról, hogy a szétvert alakulattól érkeztek. Vallomásuk szerint azért nem beszélt rá Cserbakői Endrét a nála meglátott pisztolynak hatóságához beszolgáltatására, mert aggódott, hogy ha Cserbakői

Endre a pisztolyát beszolgáltatja, *„egyben kellemtlensége lesz, mivel részt vett a fegyveres harcokban”.*

Dr. Göncz Árpád vádlott 1956. évi november hó 10. és 15-e közötti napok egyikén segítette hozzá Márkus István íróhoz ahhoz, hogy utóbbi az „Expozé és Tervezet” alapján készítse el az „Állásfoglalás” címszóval és „A Magyar Írók Szövetsége. Márkus István” aláírással „1956. november 17.” keltezéssel ellátva megjelent röplapot, mely az írószövetségnél az időszerű politikai kérdésekben kiindulási alapként jött figyelembe.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1956. évi november hó 10. és 15. napja közötti időben részt vett Soós Júlia tanárnő lakásán tartott csoportos, ellenforradalmi jellegű megbeszélésen, ahol annak kiindulópontja és alapja a már ismertetett, dr. Bibó István-féle „Expozé és Tervezet” volt, mellyel szemben a jelenlevők közül senki ellenvetést nem tett. A beszélgetést dr. Göncz Árpád vádlott vezette, *„ő vitte a hangot”.*

Dr. Göncz Árpád vádlott 1956. évi november hó közepén jogellenesen – mint a Parasztszövetség képviselője – Rahman nevű indiai ügyvivőhöz fordult levél átadásával, és felkérte, hogy India vállaljon a szuezi kérdéshez hasonló szerepet a magyar ügyben. Az indiai kormány segítségét azért kérte, hogy az közvetítsen a Szovjetunió kormányánál Magyarország állami, társadalmi, gazdasági rendjét megváltoztatni szándékozó ellenforradalmi elképzelés érvényesülése érdekében. Dr. Göncz Árpád vádlott beismerte, hogy a dolgozó parasztság részéről senki sem bízta meg egy ilyen törvényellenes akció bonyolításával, de – mint vallotta – *„feltételeztem, hogy a tárgyalások sikere esetén a dolgozó nép egy része, amelynek nevében beszéltem, konkrétan az újjáalakuló Parasztszövetség tagsága, ezért a tevékenységemért megadja a felmentést”.* A felkérő levelet e vádlott fogalmazta, és aláírta a Nagybudapesti Központi Munkástanács, Magyar Értelmiség Forradalmi Tanácsa, Magyar Parasztszövetség, Magyar Írószövetség, Magyar Újságíró Szövetség és Egyetemi Forradalmi Bizottság vezetőivel. A levelet a Parasztszövetség nevében a vádlott írta alá.

Dr. Göncz Árpád vádlott a már ismertetett, 1956. évi december hó 8-i keltezésű „Közös Nyilatkozat” elkészítésében segítséget nyújtott azáltal, hogy e nyilatkozatnak angol nyelvre fordításáról gondoskodott, gépbe diktálásában részt vett, előszavának megszövegezésénél véleményét nyilvánította. Átadta Rahman indiai ügyvivőnek az indiai közvetítés célját szolgáló példányokat kísérvéllel. A kísérvéllel [SZJ] szövege lényegben a következő volt: *„Magyarország koalíciós pártjai és a forradalom alatt létrejött társadalmi szervek a mellékelt nyilatkozatot hozták, melyet alkalmasnak tartanak arra, hogy a politikai kibontakozás alapjául szolgáljon...”* A levél ezután – dr. Göncz Árpád vádlott vallomása szerint – formális felkérést tartalmazott arra vonatkozólag, hogy India kormánya vállaljon közvetítést a nyilatkozatban foglaltak megvalósítása érdekében. Juttassa azt el a Szovjetunió kormányához. Felhatalmazást tartalmazott arra, hogy a nyilatkozat szövegét a közvetítés célja érdekében az általuk szükséges módon használják fel. Szóbeli felhatalmazást adott az ügyvivőnek, hogy a „közös nyilatkozat”-ot De Seynes ENSZ-főtitkárhelyettesnek Hammarskjöldhöz való továbbítás végett, valamint az ENSZ ötösbizottsága ceyloni tagjának is felhasználásra átadhatja.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1956. évi december havában Rahman indiai ügyvivő részére – ennek kezdeményezésére – négy-öt alkalommal angol nyelvre lefordított, írásos sajtótájékoztatót adott a Népszabadság és Népakarat[SZJ] nevű napilapok akkor megjelenő számaiból összeállítva. Ugyanebben a hónapban Menon indiai nagykövetnek Budapesten tartózkodása alkalmával igyekezettel dolgozott azon, hogy Menon nagykövetet minél több, az ellenforradalomban részt vett személlyel összehozza.

Dr. Göncz Árpád vádlott – Regéczy-Nagy László vádlott segítségével – 1956. évi december hó 27. vagy 28. napján – dr. Bibó István vádlott egyetértésével – találkozott elsősorban Coope nevű, budapesti angol követségi első titkárral. Cél volt Coope-ot befolyásolni a tekintetben, hogy rajta és az angol követségen keresztül Anglia jövőbeli magatartása egyezzen a „Közös Nyilatkozatban” foglalt koncepcióval. A találkozás alkalmával közöttük lefolyt beszélgetés felölelte a magyarországi akkori helyzetet, politikai és gazdasági jellemzőivel. Foglalkoztak a várható fejlődés irányával. Ezzel kapcsolatosan dr. Göncz Árpád vádlott nem tartotta elképzelhetetlennek a valóságos koalíció létrejövetelét. Helyesnek tartotta egy négyhatalmi értekezlet tartását *„Magyarország bel- és külpolitikai helyzetének rendezése érdekében”*. Adatot közölt általa állított szabadcsapatok tevékenységéről. Így pl.: a Mecsek térségében egy magyar katonai alakulat rendezkedett be téli szállásra azért, hogy partizánharcot folytasson. A Bakonyban állítólag szintén partizánharcok folynak. A beszélgetést mindketten igen értékesnek minősítették, és megállapodtak abban, hogy Regéczy-Nagy László vádlotton keresztül tartják tovább a kapcsolatot. Ez a kapcsolat az angol követséggel aktívan fenn is állt dr. Göncz Árpád vádlott letartóztatásáig.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi január havában indította el az ún. „Magyar Segély” elnevezésű ellenforradalmi mozgalmat. E mozgalomnak célja a szétvert és letartóztatásba került ellenforradalmár személyek hozzátartozóinak támogatása volt. E mozgalmat elindításakor alkalmasnak tartotta arra, hogy *„a forradalmi időszakban kialakult széles körű társadalmi összefogás a magyar segélymozgalom segítségével fennmaradjon”*. A mozgalom kiszélesítése érdekében több személyt bevont abba, és több személyt segítette is.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi január hó közepén ismerkedett meg Tarr Pál nevű, külföldre szökni készülő személlyel. Megbízta ezt a személyt azzal, hogy a már külföldön tartózkodó és az ottani magyar ellenforradalmi emigráció egyik vezetőjeként ismert Kővágó Józsefet tájékoztassa a vádlott által elmondott módon a belpolitikai helyzetről, és igyekezzen befolyásolni az emigráció vezetőségét olyan magatartásra tevékenységükben, mely megfelel a már ismert „Közös Nyilatkozat”-ban kifejtett szempontoknak.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi január hó második felében – dr. Bibó István vádlottal egyetértésben – a „Közös Nyilatkozat”-nak angol nyelvre lefordított példányát kísérőlevéllel együtt Regéczy-Nagy László vádlotton keresztül eljuttatta Coope angol követségi első titkárhoz. Ennek felhatalmazást adott arra, hogy a „Közös Nyilatkozat” szövegét az ENSZ-ötösbizottság ausztráliai tagjának átadhatják, valamint az ENSZ fórumán ismertethetik.

Dr. Göncz Árpád vádlott a fentebb már ismertetett, Coope budapesti angol követségi első titkárral való első találkozás után egészen előzetes fogságba kerüléséig részben öntevékenyen, részben Coope által igényelt adatokat közölt folyamatosan. Többek között tájékoztatást adott arról, hogy a feloszlott Nagybudapesti Központi Munkástanács egyes tagjaiból alakult csoport még befolyást igyekszik gyakorolni az üzemi munkástanácsokra.

Közlést tett több alkalommal a koalíciós kormányzás létrejövetelének lehetőségeiről. Felvilágosítással szolgált az általa kezdeményezett „Magyar Segély”-nek nevezett mozgalom *„igen széles”* elterjedéséről, mely *„igen mély szolidaritásról tesz tanúságot”*. Továbbá arról, hogy *„a budapesti bíróságoknál nagy arányú áthelyezéseket kellett a kormánynak végrehajtania, mert egyes bírák féltek a statáriális rendelet teljes szigorát alkalmazni”*. Arról, hogy *„a BM nagyszámú előzetes letartóztatással akarja elejét venni bármilyen márciusi rendbontásnak”*. Amennyiben pedig *„a vidéki karhatalom és a falusi lakosság viszonya nem javul, március folyamán szórványos fegyveres akciókkal lehet számolni, amelyek következményei kiszámíthatatlanok”*. Felvilágosítást adott arról is, hogy milyen gazdasági szaklapot, illetve folyóiratot szerezzen be az angol követség gazdasági adatok felől tájékozódásszerzés végett.

Dr. Göncz Árpád vádlott az angol követségi első titkártól, Coope-tól Regéczy-Nagy László vádlott közvetítésével kapott rendszeres értesülést a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” nevet viselő, ellenforradalmi emigrációs szervezet tevékenységéről, működési körülményeiről. Ezeket az adatokat továbbította dr. Bibó István vádlottnak. Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi február hó elején közreműködött a már ismert „Közös Nyilatkozat”-nak és az ehhez írt kísérőlevélnek az angol követség útján a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” egyik vezető személye: Kiss Sándor részére megküldésében. Ezzel célja volt mind neki, mind pedig dr. Bibó István vádlottnak, hogy befolyásolják az említett Forradalmi Tanácsot a Magyar Népköztársaság ellen irányuló ellenséges tevékenységében. A „Közös Nyilatkozat” és kísérőlevele megküldésével egy időben dr. Göncz Árpád vádlott küldött a maga részéről még egy levelet Kiss Sándor részére „Sándorom!” megszólítással. Ez utóbbi levélben dr. Göncz Árpád vádlott tájékoztatást adott az itthoni gazdasági helyzetről, melyet *„kétségbeejtő nehéz”*-nek jellemzett. Hasonlónak ítélte e levélben a politikai helyzetet is. Szerinte megmentő jellege lenne annak, ha a kormány a pártokkal való együttműködés útjára lépne. A „Közös Nyilatkozat”-ban tárgyalt célok megvalósítását sürgette az illegalitásba vonult itthoni ellenforradalmárok és a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” tagjai egyetértése kialakítása útján, *„őszinte és teljes tájékoztatást kért a Strassbourgi kommité anyagi forrásainak eredetéről”*. Konspiratív elgondolást adott a jövőben esedékes adatanyagok kölcsönös küldésére. Végül kért egy-másfél millió forintot az általa kezdeményezett „Magyar Segély” nevű ellenforradalmi mozgalom részére, hogy – mint írja – *„segíteni tudják azok hozzátartozóit, akik az októberi tevékenységük miatt börtönbe kerültek”*.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi február hóban – Regéczy-Nagy László vádlott útján – arra kérte Coope angol követségi első titkárt, hogy a gyorsított büntetőeljárás szabályozásáról szóló törvényerejű rendeletet juttassák el a Strassbourgi emigráció vezetőségéhez. Kérése pedig az említett emigráció vezetősége felé az volt, hogy *„lehetőségeik keretén belül egyes szervezeteken keresztül, mint pl. az Emberi Jogok Ligája és a velük kapcsolatban álló szakszervezetek indítsanak széles körű tiltakozó hadjáratot a rendelkezés alkalmazása ellen”*. Ezzel azt kívánta elérni – vallomása szerint –, *„hogy a rendeletet ne alkalmazzák, de legalábbis azt, hogy alkalmazásának élét a nemzetközi közvélemény nyomása letompítsa”*.

Dr. Göncz Árpád vádlott jelen volt 1957. évi március hó elején dr. Bibó István vádlott részéről a Nyugatra szökni akaró Csomós Miklós nevű személynek adott eligazításnál. Ez alkalommal dr. Göncz Árpád vádlott azt a kérését is előadta, hogy az *„emigráció rendelkezésére álló pénzből segélycélra első részletként 250 000 forintot juttassanak haza”*.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi március hó közepén Coope angol követségi első titkár útján a már említett „Strassbourgi Forradalmi Tanács”-hoz kijuttatta Nagy Imrének 1955. és 1956. évben írt, a népihatalom-ellenes tanulmányait megjelentetés, majd ennek folytán a Magyar Népköztársaság államrendje ellen irányuló ellenséges propaganda erősítésére. Dr. Göncz Árpád vádlott a küldeményhez kísérőlevelet is írt. Ennek lényeges tartalma a következő volt: *„Úgy látszik, hogy küszöbön áll egy Nagy Imre-per, aminek megelőzése érdekében szükségesnek látom a mellékelt mű kiadását akkor is, ha az politikai nézeteikkel nem mindenben egyezik. A mű hitelességét garantálom. Létrejöttének körülményeit az előszó tartalmazza. A kiadás feltétele, hogy kiadóként más nem szerepelhet, csak a Magyar Forradalmi Tanács. A szöveget teljes egészében le kell közölni. A mű eredetiségének bizonyítására a pirossal megjelölt oldalakat facsimilében kell közölni. A mű kiadását sürgősnek tartom. Rádió vagy sajtó útján való terjesztését pedig belátásotokra bízom. A mű címe: »Nagy Imre politikai nézetei«. Előzéklapján szerepeljen a »Világ proletárjai egyesüljetelek... és Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar« jelszó. A kettő közül egyik sem hiányozhat. Szükségesnek tartom a mű lefordítását angol, francia, olasz és német, valamint a népi demokráciák nyelveire. Egy pár száz példányt próbáljatok eljuttatni belőle azon az úton, ahogy ez kiment, a mellékelt minta szerinti kötésben és formátumban.”* Az így kijuttatott Nagy Imre-féle politikai írásokat a nyugati hírszerző és propagandaszervek sorozatosan megjelentették, kommentálták, és így hosszú időn keresztül használták ellenséges propagandájuk alapjául. Az anyag megjelenési formája belül magyar nyelvű szövegezés volt. Címe: „Nagy Imre a magyar nép védelmében!” Kiadási év: „1957.” alatta olvasható: „Forradalmi Tanács.” A fedőlap változatosan különböző szövegezésű, így pl. a marxizmus–leninizmus kis könyvtára feltüntetetésű alakban. „A marxizmus–leninizmus klasszikusainak munkamódszeréről”, továbbá még a következő szövegű fedőlapú broszúrákban: „Horizons La Revue De La Paix Problemes De La Bombe H. Numéro Spécial” – „Palmiro Togliatti, La Via Italiana Al Socialismo, Editori Riuniti – Gazette Medicale de Francé, Bimensuelle – Fondée en 1893, Les Troubles Du Grand Sympathique. Numéro spécial.” –

A Thames And Hudson könyvkiadó „Imre Nagy On Communism in Defence Of The New Course” címmel írt a kéziratról angol nyelven könyvet. Ezeket a kiadványokat 500 példányban illegálisan Magyarországra is küldték. A „Nemzetőr” 1957. évi július hó 31-i számában „A magyar nép védelmében” felirat alatt, az Irodalmi Újság „Nagy Imre: A magyar nép védelmében – részletek Nagy Imre 1956-os titkos memorandumából” cím alatt 1957. évi július hó 15. napján megjelent számában közölt részleteket és fűzött hozzá kommentárt. A londoni rádió 1957. évi július hó 8-i, július hó 18-i és július hó 19-i, majd a Szabad Európa Rádió 1957. évi július hó 12-i, július hó 14-i magyar nyelvű adásaiban közölt részleteket erről az ellenforradalmi írásműről, és fűzött a kiadott könyvhöz kommentárt.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi március havában az indiai követség képviselőjének egyik magyar alkalmazottján keresztül a „Strassbourgi Forradalmi Tanács”-nak Kiss Sándor nevű vezetőjéhez tartalmilag olyan szövegű levelet intézett, melyet az angol követség segítségével 1957. évi február hó elején ugyanehhez a vezető személyhez már – a fentebb részletezett módon – kiküldött. Ez újabban küldött levele befejezésében már a következő közlést is teszi: *„Idehaza újabb letartóztatási hullám indult meg, aminek folyamán letartóztatták Kardos Lászlót és személyes ismerőseim közül többeket.[SZJ] Egyre többen*

kerülnek a hozzátartozók közül nehéz helyzetbe, gondolom a segélypénzből különös áldozat nélkül módotok van arra, hogy a mellékelt névsorban szereplőknek anyagi támogatást nyújtsatok. Lehetőleg IKKA-csomagot küldjétek, mert a vámot megfizetni legtöbbször nincsen módjában. Valószínű, hogy én is, Bibó is 1-2 héten belül börtönbe kerülünk. Arra kérek, hogy ebben az esetben lehetőség szerint gondoskodjatok családunkról.” A levélben kb. 50 nevet sorol fel mint akik segélyezésre szorulnak. Saját elhatározásából – emlékezete szerint – a következő neveket vette fel a névsorba: Bibó Istvánné, Göncz Árpádné, Maléter Pálné, Abód Lászlóné, Soós Júlia, Derzsi Sándorné, Kelemen Sándor, Oláh István, Gegus Ernőné, Kemény Istvánné, Varga Domokosné – majd Kemény István kezdeményezésére a következőket: Obersovszky Gyuláné, Eörsi Istvánné – Soós Júlia kezdeményezésére a következőket: Batár Attiláné, dr. Mórai Gábor – megnevezni nem tudott személyek javaslatára felvette még a segélyezendő névsorába a következőket: Zimányi Tiborné, Józsa Péterné.

A már említett „Közös Nyilatkozat” aláírásakor létrejött „egységes vélemény” életben tartása végett dr. Göncz Árpád vádlott részt vett a dr. Bibó István vádlott által 1957. évi március hóban felvetett ún. „illegális csúcsszerv” létrehozásában az utóbb nevezett vádlottal kapcsolatos ítéleti tényállás idevonatkozó részében leírt módon. Ezen túlmenően dr. Göncz Árpád vádlott e csúcsszerv tagjaiként általuk értékelt személyek egy részével megkezdte a kapcsolat illegális kiépítését. E szervezetről értesítést adott levélben Kiss Sándor emigráns vezetőnek. Tájékoztatta továbbá Coope budapesti angol követségi első titkárát is, Regéczy-Nagy László vádlotton keresztül.

Dr. Bibó István vádlott által 1957. évi február havától április hó elejéig terjedő idő alatt megírt „Magyarország helyzete és a világhelyzet” c. ellenforradalmi tanulmányt dr. Göncz Árpád vádlott az első vázlat megírásától kezdve ismerte. E tanulmányban foglalt – dr. Bibó István vádlottra vonatkozó ítéleti tényállási részben ismertetett – témaköröket több ízben megvitatták. Dr. Göncz Árpád vádlott ezt az írásművet bizonyos mértékig lektorálta is. Majd – dr. Bibó István vádlott kérésére – Regéczy-Nagy László vádlott által nyújtott közvetítéssel 1957. évi május hó közepén továbbította Coope-hoz, a budapesti angol követség első titkárához, angol nyelvre fordítás és véleményezés céljából.

Dr. Göncz Árpád vádlott 1957. évi március havában Rahman indiai ügyvivő kezdeményezésére találkozott Bannerjee indiai újságíróval, akit dr. Bibó István vádlottal 1957. évi április hó második felében hozott össze. Ezt követően dr. Bibó István és Bannerjee négy-öt alkalommal találkoztak, mely találkozások egy részén dr. Göncz Árpád vádlott is jelen volt. Bannerjee újságíró cikkei részben dr. Göncz Árpád és dr. Bibó István vádlottak által adott tájékoztatók alapján készültek, részben pedig ez újságíró által Magyarországon szerzett általános benyomások alapján.

3. Regéczy-Nagy László vádlott 1953. év óta ismerte dr. Göncz Árpád vádlottat, akinek politikai nézetével az ő ilyen jellegű nézete egyezett. Dr. Bibó István vádlottal való megismerkedése 1957. évi november hó 12-e körül történt, és pedig dr. Göncz Árpád vádlott és egy másik közös ismerősük útján. Ez alkalommal dr. Bibó István átadta neki a „Magyarok” c. felhívást és az „Expozé és Tervezet” c. munkáját. Ezeket az írásműveket Regéczy-Nagy László vádlott továbbította munkaadójánál, a budapesti angol követségnél alkalmazott Coope első titkárhoz azzal, hogy dr. Bibó István volt államminiszter küldte, és juttassa el az angol követséghez. Néhány nap múlva e vádlott – Coope kérésére – érdeklődött dr. Bibó István

vádlottól arról, hogy Nagy Imre helyesli-e az „Expozé és Tervezet” tartalmát. Dr. Bibó István vádlott – rövid idővel azelőtt, hogy Nagy Imre elhagyta a jugoszláv követséget – azt a választ adta Regéczy-Nagy László vádlotton keresztül Coope-nak, hogy Nagy Imre helyesli az „Expozé és Tervezet”-et.

Regéczy-Nagy László vádlott – dr. Göncz Árpád vádlott többszöri sürgetésére – 1956. évi december hó 27. vagy 28. napján létrehozta a lakásán a személyes találkozót dr. Göncz Árpád vádlott és Coope budapesti angol követségi első titkár között. Ennek a találkozáson a bonyolításakor Regéczy-Nagy László vádlott már tudta, hogy dr. Göncz Árpád vádlott célja egyrészt tájékoztató közlések adása politikai és gazdasági kérdésekben Coope felé az angol követség számára, másrészt Coope-on keresztül befolyásoltatni az angol követséget annak keresztülvitelében, hogy az angol kormány legyen segítségére dr. Göncz Árpád vádlott által képviselt, népihatalom-ellenes tervek megvalósításában. A létrejött találkozón Regéczy-Nagy László vádlott a tolmács szerepét is betöltötte, és a beszélgetés végen a jövőre nézve vállalta az összeköttetés fenntartását saját személyén keresztül. Az első találkozás alkalmával Coope jegyzeteket készített dr. Göncz Árpád vádlott által közölt adatokról. Másnap az angol követségen e jegyzetek tartalmát ellenőriztette Regéczy-Nagy László vádlottal, hogy tényleg olyan értelmű közléseket tett dr. Göncz Árpád vádlott, mint amilyeneket a találkozón jegyzetébe rögzített. Ekkor szerzett tudomást Regéczy-Nagy László vádlott arról, hogy Coope az ismertetett módon szerzett adatokról feletteseinek jelentést akar tenni.

Regéczy-Nagy László vádlott 1957. évi január hó elején Coope-tól megbízás alapján dr. Göncz Árpád vádlotton keresztül közölte dr. Bibó István vádlottal, hogy az angol követség tud az ún. „Közös Nyilatkozat”-ról, és egy példányt igényel belőle. Röviddel ezután dr. Göncz Árpád vádlottól átvette Regéczy-Nagy László vádlott a „Közös Nyilatkozat” egy példányát, és azt Coope-nak azzal az üzenettel továbbította, hogy ebből az írásműből küldtek már a magyar kormánynak, továbbá a budapesti szovjet, indiai, amerikai és francia követségeknek is. Coope 1957. évi január hó második felében – az előbbinek megfelelő közvetett úton – engedélyt kért dr. Bibó István vádlottól arra, hogy a „Közös Nyilatkozat”-ot eljuttathatja-e az ENSZ-ötösbizottság ausztráliai tagjához. Erre az engedélyt megkapta.

Regéczy-Nagy László vádlott segítségével szereztek rendszeresen értesülést dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak Coope-tól a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” nevet viselő, ellenforradalmi emigrációs szervezet tevékenységéről, működésének körülményeiről.

Regéczy-Nagy László vádlott segített 1957. évi február hó elején dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottaknak ahhoz az elhatározásához, hogy a már ismert „Közös Nyilatkozat” és az ehhez írt kísérőlevelével Coope, illetve az angol követség útján eljusson a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” egyik vezetőjéhez, Kiss Sándorhoz. Ugyanígy segített ekkor Regéczy-Nagy László vádlott dr. Göncz Árpád vádlott által Kiss Sándor részére írt különlevélnek a címzetthez továbbításában. Ez utóbbi levelet Regéczy-Nagy László vádlott fordította le angol nyelvre Coope számára.

Regéczy-Nagy László vádlott Coope budapesti angol követségi első titkár és dr. Göncz Árpád vádlott között létrehozott, fentebb ismertetett első találkozást követő hónapokban, egészen 1957. évi május hó közepéig rendszeres adatközvetítést végzett az említett két személy között. E célból a szóban forgó idő alatt a találkozás dr. Göncz Árpád és Regéczy-

Nagy László vádlottak között az utóbbinak a lakásán mintegy 20 alkalommal történt meg. Dr. Göncz Árpád vádlottól Regéczy-Nagy László vádlott útján Coope-hoz került adatok jelentősebb része a következő volt:

- a felosztatott Nagybudapesti Központi Munkástanács egyes tagjaiból alakult csoport még befolyást igyekszik gyakorolni az üzemi munkástanácsokra;
- törekvések vannak vidéken ún. „paraszttanácsok” megalakítására;
- a koalíciós kormányzás létrejöttének lehetőségei mennyiben állanak fenn;
- *„a budapesti bíróságoknál nagyarányú áthelyezéseket kellett a kormánynak végrehajtania, mert egyes bírák féltek a statáriális rendelet teljes szigorát alkalmazni;*
- *a gyorsított büntetőeljárás szabályozásáról szóló törvényerejű rendeletet juttassák el a stassbourgi emigráció vezetőségéhez, és ez a vezetőség szervezzen mozgalmat e törvényerejű rendelet alkalmazásának meggátlására;*
- *a »Magyar Segély«-nek nevezett mozgalom »igen széles« elterjedéséről, mely »igen mély szolidaritásról tesz tanúságot«*

;

az ellenforradalmi jellegű ténykedésekért letartóztatott személyek egy részének névközlése;

- az egyik Reuter-tudósító a magyar Belügyminisztérium embere, mert ezzel volt kapcsolata dr. Göncz Árpád vádlott egyik barátjának, akit letartóztattak;
- *„a munkástanács és a polgári vonal képviselőiből egy tanácskozó szerv alakult, amelynek a célja az, hogy a kormánnyal felveendő esetleges tárgyalásokon közös álláspontot alakítson ki a résztvevők számára”;*
- dr. Bibó István bizakodóan ítéli meg a helyzetet, s véleménye szerint még mindig fennáll a lehetősége a kormánnyal való tárgyalásokra;
- a Belügyminisztérium nagyszámú előzetes letartóztatással akarja elejét venni bármilyen márciusi rendbontásnak;
- amennyiben *„a vidéki karhatalom és a falusi lakosság viszonya nem javul, március folyamán szórványos fegyveres akciókkal lehet számolni, melyek következményei kiszámíthatatlanok”;*
- rablógazdálkodás folyik Magyarországon, mert az energia termelése emelkedett, már felesleg is akad;

- milyen gazdasági szaklapot, illetve folyóiratot szerezzen be az angol követség gazdasági adatok felől tájékozódás végett;
- Nagy Imre és társai a Kárpátok déli lejtőjén, Ploesti-től nem messze[SZJ] vannak őrizet alatt, majd
- ezt a csoportot kettéválasztották, s közülük néhányat hazahoztak Budapestre, majd
- a visszamaradt csoportnak elhelyezési körülményei megromlottak, majd
- valószínűleg Nagy Imrét egyedül a Szovjetunióba vitték, majd
- április hóban a Nagy Imre-csoport egy Bukarest melletti pártszanatóriumban[SZJ] kapott elhelyezést;
- hajlandó lenne-e az angol követség Nagy Imre „politikai hagyatékának” a külföldre való kijuttatásában segíteni, az a Nagy Imre köréhez tartozó kommunista[SZJ] ugyanis, aki ennek a kéziratnak a megőrzője, el szeretné hagyni az országot, és szeretné a reá bízottakat biztonságos úton külföldre kijuttatni;
- dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak válasza arra a Coope-tól származó kérdésre, hogy helyes volna-a a diplomáciai viszony megszakítása Anglia részéről Magyarországgal, és hogy az ellenforradalmi emigráció alakítson-e Nyugaton ellenkormányt.

Regéczy-Nagy László vádlott Coope budapesti angol követségei első titkártól a következő jelentősebb adatokat vitte dr. Göncz Árpád vádlotthoz, ezen keresztül dr. Bibó István vádlotthoz:

- régi ENSZ-kapcsolatain keresztül módján van az ún. „ötösbizottság” működéséről híreket szerezni;
- e bizottságban a két ázsiai állam képviselőjének részvétele bizonyosan kellemetlen a Szovjetunió számára;
- az emigráció vezetői vallomást tettek a bizottság előtt;
- a bizottság Bécsben, majd Rómában is folytat adatgyűjtést;
- a bizottság által összegyűjtött adatok teljesen egybehangzó képet adnak a „forradalomról”.

Regéczy-Nagy László vádlott 1957. évi március hó közepén dr. Göncz Árpád vádlottnak azt a kérdését továbbította Coope-hoz, hogy az angol követség módját ejtheti-e annak, hogy Nagy Imre politikai nézeteit tartalmazó iratok külföldre, biztonságos helyre kerüljenek. Coope azt a választ adta, hogy az angol követség senki számára anyagot nem közvetít, azonban ha ki akarják juttatni az említett anyagot, ő az angol külügyminisztérium számára való továbbítás végett az anyagot hajlandó átvenni.

Néhány nap múlva dr. Göncz Árpád közvetítette Regéczy-Nagy László vádlott útján azt a

választ, hogy hajlandó Coope feltételeit elfogadni. Ezután egy megbeszélten napon dr. Göncz Árpád vádlott konspiratív találkozáson átadta a Nagy Imre-féle iratanyagot Regéczy-Nagy László vádlottnak, aki azt – Coope követségi első titkárral történt előzetes megbeszélés után – Chapmann angol követségi diplomata budapesti lakására vitte. Innen került az említett iratanyag a budapesti angol követség épületébe. Amikor ugyanis másnap a követség épületében Coope első titkár behívta Regéczy-Nagy László vádlottat, hogy van-e az ügyvel kapcsolatban jelenteni valója, ekkor látta ez a vádlott az előző napon dr. Göncz Árpád vádlottól átvett, majd Chapmann követségi diplomatának átadott iratanyagot Coope íróasztalán.

Regéczy-Nagy László vádlott 1957. évi május hó elején dr. Göncz Árpád vádlottól értesült dr. Bibó István vádlottnak arról a kívánságáról, hogy „Magyarország helyzete és a világhelyzet” c. tanulmányát, amelyet saját neve alatt szeretne valamilyen semleges lapban megjelentetni, a követségen fordítsák le angol nyelvre, és egyben adjanak a tartalmáról véleményt is. Erről a kívánságról Regéczy-Nagy László vádlott útján értesülve Coope vállalta annak teljesítését. A kérdéses írásművet dr. Göncz Árpád vádlott Regéczy-Nagy László vádlott lakására vitte, ahonnan ez utóbbi bevitte az angol követség épületébe, és átadta Coope-nak. Dr. Göncz Árpád vádlott sürgette a fordítás elkészítését, „mert most alkalmak nyílnak annak kijuttatására”. Egy indiai lap címét említette, amely a tanulmányt közölni szándékozik.

Coope 1957. évi május hó 22. napján, az esti órákban azzal adta vissza a kéziratot egy fordított példánnyal együtt Regéczy-Nagy László vádlottnak, hogy ő még a tartalmát nem ismeri. Regéczy-Nagy László vádlott még ezen a napon este átadta dr. Göncz Árpád vádlottnak mind a kéziratot, mind pedig az angol példányt. Ez utóbbi vádlott azután eljuttatta ezeket az iratokat dr. Bibó István vádlotthoz.

B

A Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa az előző, A) fejezetben írt tényállást a vádlottaknak a tárgyaláson tett, nagy részben ténybeli beismerő vallomásai, a tárgyaláson történt eléjük tárással a tárgyalás anyagává vált, a nyomozó hatóságok előtti vallomásai, a nyomozás során beszerzett, a tárgyaláson történt felolvasással, illetve ismertetéssel a tárgyalás anyagává vált írásszakértői vélemény, írásbeli dokumentumok (vizsgálati dosszié 2. kötetében 332., 331–412. oldalszámú tételek alatt, vizsgálati dosszié 4. kötetében 235–299. oldalszámú tételek alatt, vizsgálati dosszié 5. kötetében 83., 92–93. oldalszámú tételek alatt gyűjtve), a tárgyaláson kihallgatott következő nevű tanúknak tárgyalási és eléjük tárással a tárgyalás anyagává vált nyomozati (nevük mellett a vizsgálati dosszié kötet száma és kezdő oldalszáma feltüntetéssel) vallomásai alapján: Boldizsár Iván 2/35, Farkas Ferenc 2/211, 2/285, 4/50, dr. Fery Sándor 2/80, Márkus István 4/15, 4/144, dr. Fábíán Dániel 2/268, 4/34, dr. Erdei Ferenc 2/119, Markos György 2/100, 4/111, Soós Júlia 4/156, Veres Pál 4/70, dr. Szesztay András 4/24, Sárközi Györgyné 2/41, dr. Kardos László 4/203, Cserbakői Endre 4/120, Szabó Miklós 4/197, 4/227, Kemény István 4/4, 4/9, 4/127, dr. Hámory Zoltán 2/202, 2/302, Halkó Marianne 2/294, 2/315, Tildy Zoltán 2/247, továbbá a bírósági eljárási szakban mindhárom vádlottal kapcsolatosan beszerzett orvosszakértői vélemények, végül az 1956. évi október hó 23-i kezdetű, magyarországi ellenforradalommal kapcsolatosan az országban köztudomásúvá vált tények alapján,

az így rendelkezésre álló bizonyítási anyagnak tüzetes és gondos mérlegelése folytán,

a bizonyítási eljárás szabályainak betartásával állapította meg.

C

A vádlottaknak az állam belső és külső biztonsága elleni bizonyított és a legfőbb ügyész képviselőjének tárgyalási végindítványa szerint e kategóriákba sorolt cselekményei jogi minősítésével kapcsolatosan a Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa osztja a legfőbb ügyész képviselőjének azt az álláspontját, hogy e cselekmények dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottaknál a BHÖ. 1. pont (1) bekezdésében felvett, a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben vezetéssel – Regéczy-Nagy László vádlottnál pedig a BHÖ. 1. pont (2) bekezdésében felvett, az említett szervezkedésben tevékeny részvétellel elkövetett büntettnék – mindhárom vádlottnál még a BHÖ. 35. pont (1) bekezdésében felvett hűtlenség büntettnék is törvényi tényállását teljesen betöltik.

A magyar népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló az a szervezkedés ugyanis, melybe dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak bekapcsolódtak, továbbá mely szervezkedésnek továbbvitelében, fejlesztésében, szervezésében és irányításában ők is elől jártak, vagyis a vezetés fogalmát megvalósító ténykedést kifejtették – a már köztudottá vált, Nagy Imre és társai által még 1955 év decemberében titkosan létrehozott államellenes szervezkedés volt abban a fejlődési szakaszban, amikor a fegyveres felkelés már kirobbant, a népköztársaság központi hatalmi szerveit félreállították, hozzáálltak a helyi hatalmi szervek megsemmisítéséhez, felszámolták a törvényes közigazgatási szerveket, helyükbe többségükben népihatalom-ellenes elemekből szervezett „forradalmi bizottságokat”, „forradalmi bizottmányokat” és a munkásság megtévesztésére szánt „munkástanácsokat” állították, és az általuk kikényszerített tűzszüneti parancssal megbénították a Népköztársaságot védelmező fegyveres erőket.

A valóban elfogadott és így irányadó ítéleti tényállás figyelembevételével a megnevezett két vádlottnak a szervezkedés továbbvitelében, fejlesztésében, szervezésében, irányításában elől járva kifejtett vezetői ténykedéseik lényegében a következők voltak:

dr. Bibó István vádlottnál:

1. Az írott szó hatalmával visszaélve a népi hatalomnak mindenáron megsemmisítése érdekében olyan írásművek készítése, terjesztése, melyekkel az érzelmei világában kívánt olyan visszhangot kelteni, mely a fennálló népi demokratikus államrend ellen ösztönzött aktív cselekedetekre. Ezek a művei az ítéleti tényállásban részletesen jellemzett „Magyarok” címet viselő, 1956. évi november hó 4. napján kelt felhívás, továbbá az ugyancsak a tényállásban hivatkozott cikktervezetnek államrendellenes gondolatmenete továbbfejlesztését tartalmazó, 1956. évi november hó 6. napjával keltezett „Expozé és Tervezet”, továbbá alapvető közreműködésével másokkal együtt fogalmazott, 1956. évi december hó 8. napjával keltezett ún. „Közös Nyilatkozat”, végül az 1957. évi április hó elején befejezett „Magyarország helyzete és a világhelyzet” címet viselő s még ebben a hónapban terjesztésre került tanulmánya.

2. A „Petőfi Párt” nevet nyert Nemzeti Parasztpárt újjáalakításában való tevékenysége.

3. E párt javaslatára 1956. évi november hó 3. napján Nagy Imre akkori miniszterelnök szűkebb kabinetjében államminiszteri kinevezésének elfogadása és e tisztségében a restauráció szélsőséges képviselőjeként ténykedése[SZJ]... tárgyat a nyomozóhatóságtól személyesen átvett (határo... hó 4-i rádiófelhívása és a parlamentből való távozása után is e vádlottnak a parlamentben maradása „mintegy szimbolizálva” azt, hogy a Nagy Imre-féle kormány a helyén van.

5. Bakos Ferenc újságírónak 1956. évi november hó 4. napján sajtófőnöki tisztséggel megbízása.

6. Ugyanezen a napon a budapesti amerikai követségen eljárása az Amerikai Egyesült Államoknak a „szovjet akcióval” szemben való közbelépése céljából, majd pedig a „Magyarok” feliratú felhívásnak is a követségre távbeszélőn, november hó 6. napján pedig eredetiben is továbbítása.

7. November hó 7. napján a „Magyarok” c. felhívásnak, november hó 8. és 9. napján pedig az „Expozé és Tervezet”-nek a budapesti francia követség kultúrattachéjához eljuttatása a francia, ezen keresztül pedig az angol és amerikai követek számára, november hó 9–10-e körül ugyanezeknek az írásoknak az indiai követségre személyesen elvitele, november hó 12-e körül pedig az angol követségi első titkárhoz továbbítása.

8. Az említett írásműveknek megmutatása, elküldése és ismertetése a népi hatalommal szemben álló politikusok előtt.

9. Az 1956. évi december hó 8-i keltezésű „Közös Nyilatkozat” megszerkesztésében és az indiai követségre eljuttatásában vitt szerepe. Személyes kapcsolat teremtése az indiai ügyvivővel és nagykövettel. Az indiai ügyvivő felhatalmazása arra, hogy a „Közös Nyilatkozatot” az ENSZ részére és a „magyar ügyet” vizsgáló ENSZ-ötösbizottság ceyloni tagja részére továbbíthatja. A „Közös Nyilatkozat” elküldése az angol követségre a „magyar ügygel” foglalkozó ENSZ-ötösbizottság ausztráliai tagja részére való átadás céljából. 1957. évi február hó elején pedig e „Közös Nyilatkozat”-nak kíséreléssel a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” nevű ellenforradalmi emigrációs szervezetnek megküldése a „Közös Nyilatkozat”-ban foglalt, népihatalom-ellenes programnak a kapitalista Nyugat felé propagálása céljából.

10. Hozzájárulása ahhoz, hogy a budapesti angol követségi első titkár részére 1956. év végétől folyamatosan tájékoztató közléseket adjanak a mindenkor belső politikai helyzetről és állapotokról.

11. Külföldre távozó személynek eligazítás adása a Nyugaton szervezkedő ellenforradalmi emigráció részére.

12. A „Magyarország helyzete és a világhelyzet” c. ellenforradalmi jellegű tanulmánynak 1957. évi április hó elejére megírása, terjesztése különösen a nyugati államok hírszerző és az ellenforradalmi magyar emigráció szervei felé.

13. Az illegalitásba visszavert ellenforradalmi erők ébren tartását célzó „Magyar Segély” elnevezésű mozgalomhoz erősítő hatással való hozzáállása.

14. 1957. évi március hónapban ugyancsak a népi hatalom ellen irányuló ún. „illegális csúcsszerv” létrehozása.

15. Ugyanebben a hónapban, mint a szervezkedés elismert egyik vezetője részéről helyesléssel tudomásulvétele Nagy Imre népihatalom-ellenes írásai imperialista külföldre kijuttatása tervének ez írásoknak sajtó útján megjelentetésük végett.

dr. Göncz Árpád vádlottnál:

1. 1956. évi október hó 28. napján a MÉFB alakuló ülésén, okt. hó 29. napján az Országos Nemzeti Bizottság megalakításában és a Parasztszövetség újbóli létrehozásával kapcsolatosan kifejtett ténykedései.

2. Dudás József ellenforradalmi terrorista vezető és a MÉFB tagjai között 1956. évi október hó 30. napján létrejött tárgyalás előkészítésében vitt szerepe – majd ugyanezen a napon részvétele Nagy Imrénél, a Minisztertanács akkori elnökénél a „Felkelő fegyveres szabadságharcos erők” képviselői, „a Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmány” tagjai, a MÉFB képviselői jelenlétében a már említett Dudás József előterjesztése alapján tartott tárgyaláson és az erről a megbeszélésről kiadott rövid közlemény megfogalmazásában való közreműködése.

3. 1956. évi november hó 10. és 15-e között az „Állásfoglalás” c., a Magyar Írók Szövetsége Márkus István aláírásával megjelent ellenforradalmi röplap elkészítéséhez jelentős tevékenységgel hozzásegítése.

4. Ugyanebben az időben a Soós Júlia-féle magánlakáson a népi hatalommal szembenálló személyek között az „Expozé és Tervezet” alapján megbeszélés vezetése.

5. 1956. évi november hó közepén a „Parasztszövetség” nevében önkényesen és öntevékenyen eljárása az indiai ügyvivőnél a népi demokratikus államrendet megváltoztatni szándékozó ellenforradalmi elképzelés érvényesülése érdekében.

6. Az 1956. évi december hó 8-i „Közös Nyilatkozat” létrejötténél való közreműködése és ennek az írásműnek az indiai ügyvivőhöz juttatásával és a meghatározott külföldi személyek felé továbbítás végett részéről felhatalmazás adása az ügyvivő számára.

7. 1956. évi december hónapban az indiai ügyvivő részére több alkalommal írásos sajtótájékoztató adása és az indiai nagykövetnek minél több, az ellenforradalomban részt vett személlyel összehozása.

8. Keresztülvitele – a szervezkedés továbbfejlesztése érdekében – 1956. évi december hó második felében a budapesti angol követség első titkárával, Coope-pal megismerkedésének és ettől kezdve 1957. évi május hó második felében bekövetkezett előzetes fogságba helyezéséig e külföldi állampolgár részére a magyarországi mindenkori belpolitikai és gazdasági helyzetről, az ellenforradalmi erők belső és külföldi várható ténykedéseiről tájékoztatás adása.

9. 1957. évi január hónapban a „Magyar Segély” elnevezésű ellenforradalmi mozgalom elindítása és anyagi támogatás érdekében a következő hónapokban levél útján a külföldi ellenforradalmi emigráció vezetőségéhez fordulása.

10. Nyugatra szökni készülő személyeknek eligazítás adása a már említett emigráció vezetősége felé.

11. Ugyanebben a hónapban a „Közös Nyilatkozat”-nak eljuttatása Coope angol követségi első titkárhoz, és ennek felhatalmazása az említett írásmű szövegének az ENSZ felé továbbítására.

12. 1957. évi február hónap elején közreműködése a „Közös Nyilatkozat”-nak és kísérőleveleknek a „Strassbourgi Forradalmi Tanács” egyik vezetője részére az angol követség útján megküldésében.

13. 1957. évi február hónapban tevékenysége a strassbourgi emigráció vezetősége segítségével a gyorsított büntetőeljárás szabályairól szóló törvényerejű rendelet alkalmazásának megakadályozása céljából.

14. 1957. évi március hó közepén Nagy Imre politikai és ellenforradalmi jellegű írásainak kísérőlevéllel kijuttatása a „Strassbourgi Forradalmi Tanács”-hoz.

15. Az 1957. évi március hónapban felmerült „illegális csúcsszerv” gondolatának gyakorlati megvalósításában kifejtett ténykedése.

16. A „Magyarország helyzete és a világhelyzet” c. ellenforradalmi tanulmány tartalmának 6. megvitatásában, lektorálásában és a budapesti angol követségi első titkárhoz eljuttatásában 1957. évi március és április havában vitt szerepe.

17. Dr. Bibó István vádlottnak összehozása az egyik indiai újságíróval, és ennek részére tájékoztatás adása.

Regéczy-Nagy László vádlott is a magyarországi népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló abban a szervezkedésben vett részt tevékenyen, melyben dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak. A terhére rótt cselekmények olyan közreműködései e vádlottnak, melyek az állandó bírói gyakorlat szerint nem minősülnek kezdeményezésnek vagy vezetésnek, de nem vonhatók az előmozdítás fogalmi körébe sem. Ily módon azok a cselekmények, melyek a szervezkedésben való tevékeny részvétel fogalmát teljesen fedik, az irányadó ítélleti tényállás figyelembevételével a következők:

1. 1957. évi november hó 12-e körül dr. Bibó István vádlott által továbbításra átadott „Magyarok” c. felhívásnak és az „Expozé és Tervezet” c. írásműnek eljuttatása Coope, a budapesti angol követség első titkárhoz, majd ennek érdeklődésére válasz vitele dr. Bibó István vádlottól arra nézve, hogy Nagy Imre is helyesli az „Expozé és Tervezet”-ben foglaltakat.

2. 1957. évi december hó végén – dr. Göncz Árpád vádlott többszöri kérésének engedve – találkozó létrehozása Coope, budapesti angol követségi első titkárral, mely alkalommal a

tolmács szerepét vállalta köztük, másnap pedig Coope utasítására ennek a találkozón lefolyt megbeszélésről készített jegyzetében foglaltak helyességének ellenőrzése.

3. Az 1956. évi december hó 8-i „Közös Nyilatkozat”-nak felhívásra Coope-hoz elvitele, és ennek részére felvilágosítás, közlési engedély továbbítása.

4. Az ítéleti tényállásnak a vádlottal kapcsolatos részében felsorolt adatok, felvilágosítások, vélemények közvetítése egyrészt dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak, másrészt Coope között.

5. Részvétele azon a konspiratív találkozón, melyen közreműködött a Nagy Imre-féle iratanyagnak dr. Göncz Árpádtól átvéve az angol követségre kerülésében.

6. 1957. évi május hónapban a „Magyarország helyzete és a világhelyzet” c. népihatalom-ellenes írásműnek felkérésre az angol követségre elvitele, majd ott angol nyelvre történt lefordítása után a kéziratnak és az angol nyelvű példánynak dr. Göncz Árpád vádlotthoz juttatása.

Az irányadó tényállásban részleteiben, de a jelen ítéleti fejezetben is felsorolt azok a vádlotti népihatalom-ellenes cselekmények, melyeknek bonyolításához külhatalmaknak magyarországi képviseleteinél alkalmazott, vezető beosztású külföldi állampolgárságú személyek bevonása is szükséges volt, ami által lényegében külhatalmaknak ilyen szervezeteivel, de ezenkívül a külföldi magyar ellenforradalmi emigrációval mint külföldi szervezettel is érintkezésbe bocsátkozás történt, nem vitásan azért, hogy egyrészt e külföldi szervezeteket a magyar népi demokratikus államrend ellen a tényállásban kimutatott ellenséges cselekményekre bírják – teljesen megvalósítják a BHÖ. 35. pont (1) bekezdésében felvett hűtlenség büntettének törvényi tényállását is.

E fejezetben kifejtett indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság népbírói tanácsa a vádlottak terhére megállapított és a tényállási részben leírt cselekményeket a következőképpen minősítette:

Dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak esetében egyenként a BHÖ. 1. pont (1) bekezdésébe felvett, a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben vezetéssel elkövetett büntettnek – ezzel bűnhalmazatban a BHÖ. 35. pont (1) bekezdésébe felvett hűtlenség büntettének,

Regéczy-Nagy László vádlott esetében pedig a BHÖ. 1. pont (2) bekezdésébe felvett, a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben tevékeny részvétellel elkövetett büntettnek – ezzel bűnhalmazatban a BHÖ. 35. pont (1) bekezdésében felvett hűtlenség büntettének.

D

A vádba vett bűncselekményekben való bűnösség elismerése tekintetében e vádlottaknak a tárgyaláson tett nyilatkozata lényegében a következő:

Dr. Bibó István vádlott bűnösségét nem ismerte el. Csupán sajnálta – utolsó szó jogán adott

nyilatkozatában –, hogy „az eseményekbe politikusi színben” került bele, és hogy „politikai ötleteket” adott „mind honi, mind pedig külföldi tényezőknél”.

Dr. Göncz Árpád vádlott, jóllehet, „cselekményeire nézve” bűnösnek érezte magát, folytatólag kijelentette: „politikai felfogásomat, amelyen cselekményeim alapultak, nem érzem bűnösnek. 18 éves korom óta nevelkedtem ezen a felfogáson, ez szinte véremmé vált.”

Regéczy-Nagy László vádlott bűnössége elismerésére kiterjedő töredelmes megbánást tanúsított.

A valónak elfogadott és így irányadó ítéleti tényállásba foglalt vádlotti cselekmények nem hagynak kétséget aziránt, hogy nem ideig-óráig, hanem huzamos időn át tevékenykedtek a vádlottak – éspedig különösen az ellenforradalmi felkelés bukása után, sőt a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány irányításával megkezdett törvényes rend helyreállítása idején és a törvényes rend helyreállítása után is, tevékenységük időszerű menetét tekintve elszántabban – a népi hatalom megdöntésére irányuló szervezkedésben.

Dr. Bibó István vádlott a tárgyaláson is fenntartotta azt a nyomozó hatóságok előtt is hangoztatott meggyőződését, hogy nem tudja helyeselni a proletárdiktatúrát, a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány által alkalmazott módszereket a szocializmus építésében. A konszolidálást többpártrendszerrel, de proletárdiktatúra nélkül gondolta. Műveiben az államforma tekintetében a „Népköztársaság” kifejezést csak azért nem használta, mert ezt a proletárdiktatúrával összekapcsolták. Kötelességének tartotta 1956. évi november hó 4. napja után is a Nagy Imre-féle kormány törvényességét elvileg fenntartani. Teljes mértékben elismerte, hogy tevékenysége az ellenforradalmi fegyveres felkelés bukása után a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány ellen irányult. A proletárdiktatúra nélküli és a kommunista párt vezető szerepe nélküli állami berendezkedésre törekedett. Dr. Göncz Árpád vádlott is a nyomozó hatóságok előtt ugyancsak hangoztatta, hogy a Magyar Népköztársaság államrendjének megváltoztatását tartotta szem előtt tevékenységei során. A tárgyaláson ez álláspontja megváltoztatására hivatkozott már azon az alapon, hogy – mint mondotta –: „ma már meggyőződtem arról, hogy a proletárdiktatúrának sikerült megvalósítani a lelki konszolidációt, amiben én nem hittem.” Regéczy-Nagy László vádlott is megokolta a népi hatalommal való szembenállását cselekményei elkövetése idején, mert a tárgyaláson kifejtette, hogy ellene volt a kommunista párt kizárólagos irányítói tevékenységének, úgy látta, hogy a parasztság érdekei nem egészen egyeznek meg a kommunista párt érdekeivel.

Ezekből a tényekből okszerűen következik, hogy a vádlottak a terhükre rótt cselekmények elkövetése idején nem voltak félrevezetett, megtévedt, megtévesztett, eszmei zűrzavar hatása alatt álló személyek, hanem tudatosan álltak szemben és fejtettek ki ellenséges tevékenységet a dolgozó nép állama ellen.

A Legfelsőbb Bíróság népbíróági tanácsa egyik vádlottnál sem talált a bűnösség megállapítását kizáró, illetve ilyen megállapítás mellőzését maga után vonó törvényes okot. Ezért a jelen ítélet C fejezetében az ottani különböztetés szerint megjelölt törvényhelyű büntettekben a vádlottak bűnösségét megállapította.

E

Vádlottak – bizonyított tetteikkel igazolhatóan – súlyosan támadták népi demokratikus államrendünket. Az ilyen eseményekkel szemben – a büntetés kiszabásánál – a törvény teljes szigorának az alkalmazása lép általában előtérbe. Indokolja ennek kihangsúlyozását az állam biztonsága elleni bűncselekmények elbírálásánál a dolgozó nép ellenségeire lesújtó büntetés kiszabásánál a bíróságokra háruló az a feladat, hogy elsősorban az ilyen büntettek kiemelkedően nagy társadalomveszélyességéből, a népi demokratikus államrend védelméből és döntően az általános megelőzést szolgáló céljából, vagyis abból kell kiindulni, hogy a kiszabásra kerülő büntetések alkalmasak legyenek a népi demokratikus államrend ellen támadni hajlamos személyeknek az ilyen jellegű bűncselekmények elkövetésétől való hathatós visszatartására, ugyanakkor kifejezésre juttatva, hogy az ilyen jellegű bűncselekmények elkövetése nem veszélytelen.

Az ilyen súlyos bűncselekményeket elkövető személyek megjavításának és nevelésének, valamint az egyébként általában enyhítő irányba ható körülményeknek viszonylag kisebb jelentőségük van.

Az értelmiségi családból származó dr. Bibó István vádlott a fegyveres ellenforradalomnak a proletariátus hatalma ellen indított legvéresebb napjaiban állt az ellenforradalom köztudott célkitűzéseivel egyetértő és azokat megvalósítani akaró szellemi vezetők oldalára, és ilyen jellegű, közel fél évig tartó, egyre aktívabb tevékenységsorozata csak előzetes fogságba kerülésével ért véget. Ez a tény azt mutatja, hogy e vádlott egyéniségéből a népi demokratikus társadalomra háruló veszély kimagaslóan fokozott.

Ugyanezek a megállapítások a jellemzők az ugyancsak értelmiségi családból származó dr. Göncz Árpád vádlottra is.

A törvény szerint a legsúlyosabb büntetés kiszabásától való eltekintést azonban indokoltá teszik dr. Bibó István vádlottnál egyrészt a felszabadulás előtti antifasiszta magatartása, a felszabadulást követő első években a haladás irányába ható társadalmi erőket támogató tevékenysége, másrészt ténybeli, nagy részben feltáró jellegű beismerő vallomása, büntetlen előélete és többgyermekes családi állapota. Dr. Göncz Árpád vádlottnál pedig a legsúlyosabb büntetés kiszabásának mellőzését indokolja egyrészt az a tény, hogy cselekményei zömében dr. Bibó István vádlott hatása alatt állott, másrészt büntetlen előélete és négygyermekes családos állapota.

Ezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság népbíróági tanácsa e két vádlott főbüntetését – annak általános célja szem előtt tartásával – egyenként életfogytiglani börtönben állapította meg.

Az értelmiségi családból származó Regéczy-Nagy László vádlottnál súlyosbítóként hat az államrend elleni szervezkedést több mint öt hónapon át készséggel, a szervezkedésre előnyt jelentő sokrétű tevékenységgel támogatása. Enyhítő körülményül jelentkezik nála, hogy az előző két vádlott befolyásoló ráhatása alatt alárendelt szerepkörben tevékenykedett, tettet a tárgyaláson a bűnössége elismerésére is kiterjedően megbánta, végül gyermekes családos állapota. E bűnösségi körülményekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság népbíróági tanácsa a Btá. 50. §-ában írt büntetési célok figyelembevételének elhanyagolása nélkül ezt a vádlottat főbüntetésül tizenöt évi börtönre ítélte.

A Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa mind a három vádlottat a terhükre rótt bűncselekmények jellegére tekintettel tiltotta el mellékbüntetésül a büntetőtörvényben felsorolt egyes jogok gyakorlásától egyenként tízévi időtartamra, mert nem kívánatos, hogy az eljárás alá vont ezek a vádlottak a szóban forgó idő alatt a hivatkozott állampolgári jogokat gyakorolják.

További mellékbüntetésül a teljes vagyonek Kobzás kimondása mindegyik vádlottnál a törvény kötelező rendelkezésén alapul. Annak vizsgálata, hogy e vádlottaknak a jelen ítélet kihirdetése napján ténylegesen van-e vagyonuk, a végrehajtásra tartozik.

Dr. Bibó István vádlott által készített, tartalmával és terjesztésével a terhére megállapított, az állam belső biztonsága elleni bűntettet megalósító „Expozé és Tervezet” megjelölésű írásmű előállításához eszközül – az irányadó tényállás szerint – e vádlott a tulajdonában lévő 571.622/S. számú Erika gyártmányú, bűnjelként lefoglalt táskairógépet használta. A törvény kötelező erejénél fogva el kell Kobozni azt a dolgot, amelyet a bűntett elkövetésében eszközül használtak, ha az az elkövető tulajdona. Ennélfogva a Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa dr. Bibó István vádlottat további mellékbüntetésül az említett táskairógép Kobzásával is sújtotta.

Dr. Bibó István vádlott a tárgyaláson vitatta, hogy a szóban forgó táskairógép tulajdonában lenne. Azt a felesége tulajdonában lévőnek állította a következő nyilatkozatával: „Ez a feleségem írógépe, ezt én még a házasságom előtt vásároltam, de mikor később a húgomnak írógépet vásároltunk, azt feleségem fizette ki, holott nekem kellett volna, s így az itt felmutatott gép a feleségem tulajdonát képezi.”

A Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa dr. Bibó István vádlottnak nyilatkozatát abban a vonatkozásban, hogy a bűnjel táskairógép tulajdonjoga az általa állított módon átszállt a feleségére, meggyőző bizonyítéknak nem tekintette. E nyilatkozat ugyanis azokkal a nem vitás tényekkel szemben, hogy e vádlott a táskairógépet mint saját tulajdonát vitte a házasságba, a táskairógépet házassága ideje alatt használta, felesége a bűnjelként lefoglalt nyomozó hatósági eljárásnál jelen volt, e táskairógép lefoglalása ellen panaszt nem tett. (Házkutatási jegyzőkönyv a vizsgálati dosszié 1. kötet 7. oldalszámánál), de nem állította a lefoglalt bűnjel táskairógépet magáénak akkor sem, amikor a lefoglalt tárgyak egy részét visszaadni rendelő nyomozó határozat alapján több tárgyat a nyomozó hatóságtól személyesen átvett (határozat és átvételi elismervény a vizsgálati dosszié 1. kötet 8–10. oldalszámoknál) – a táskairógép tulajdonosa személyében állítólagosan beállott változás bizonyítására nem alkalmas.

Ugyancsak a törvény kötelező erejénél fogva a vádlottak által előzetes fogva tartásban töltött időt a kiszabott börtönbüntetésbe teljes egészében be kellett számítani, mert a beszámítás tekintetében kizáró ok nem forog fenn.

F

A tárgyalás során dr. Bibó István vádlott védője bizonyításkiegészítési indítványt terjesztett elő. Kérte Dobosi László hírlapírónak tanúkenti kihallgatását annak a ténynek a bizonyítására, hogy dr. Bibó István vádlottnak októberben írt cikke egyáltalán nem volt

ellenséges tartalmú.

A Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa az előterjesztett bizonyításkiegészítési indítványt gondosan felülvizsgálta, és beható mérlegelést folytatott azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a már felvett bizonyításnak az anyagán alapuló bizonyító erőt megerősíteni alkalmas-e, illetve a bizonyítani kívánt tény befolyásolható-e az ügynek a büntetés mértékére is kiható érdemi eldöntését.

E kérdésben a Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa arra a meggyőződésre jutott, hogy az említett bizonyítási indítvány – szemben az idevágó írásbeli dokumentum (vizsgálati dosszié 5. kötet 92. oldalszám alatti külön borítékban kezelve) tartalmával – nem alkalmas annak feltételezésére sem, hogy esetleges felvételének eredménye befolyásolható a jelen ügy érdemi eldöntését, illetve a kiszabandó büntetések mértékét. Ezért az indítványozott bizonyításkiegészítés elrendelése tekintetében elutasító határozatot hozott. A Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsa a jelen ítélet indokolásában kifejtett okok és szempontoknál fogva a rendelkező rész szerint határozott.

A Legfelsőbb Bíróság népbírószági tanácsának hatásköre az 1957. évi 34. sz. tvr. 5. §-án, –
a büntetés kiszabása,

Dr. Bibó István és dr. Göncz Árpád vádlottak esetében a BHÖ. 1. pont (1) bekezdés második tételén, a BHÖ. 35. pont (1) bekezdésén, az 1957. évi 34. sz. tvr. 23. § (4) bekezdésére figyelemmel az (1) bekezdés második mondatának első tételén, a Btá. 57. §-án, 39. §-án, 40. § (1) bekezdésén és 41. §-án, a BHÖ. 91. pont (2) bekezdésén, dr. Bibó István vádlottnál még a Btá. 37. § (1) bekezdés a) pontján, –

Regéczy-Nagy László vádlott esetében a BHÖ. 1. pont (2) bekezdésén, a BHÖ. 35. pont (1) bekezdésén, az 1957. évi 34. sz. tvr. 2–3. § (4) bekezdésére figyelemmel az (1) bekezdés második mondatának második tételén, a Btá. 57. §-án, 39. §-án, 40. § (1) bekezdésén és 41. §-án, a BHÖ. 91. pont (2) bekezdésén,

az előzetes fogva tartás idejének a beszámítása a Btá. 54. §-án, – végül

a bírósági eljárás során felmerült orvosszakértői díjaknak milyen mértékben és ki által viselése tárgyában tett ítéleti rendelkezés a Bp. 244. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 1958. évi augusztus hó 2. napján

dr. Borbély János tanácsvezető

Bíró Mihály népbíró

Fehér Kálmán népbíró

Lakatos Péterné népbíró

Sulyán György népbíró